

Många dödsfall i samband med förlossning kan förhindras

I delar av Afrika söder om Sahara är dödligheten bland kvinnor i samband med förlossning extremt hög. Men ofta är dödsorsaken i själva verket behandlingsbara infektionssjukdomar snarare än obstetriska komplikationer kopplade till förlossningen. Det visar en grupp forskare i en studie publicerad i PLoS Medicine. Forskarna har studerat dödsorsaker bland kvinnor som avlidit i samband med förlossning vid Maputo General Hospital i Moçambique genom obduktioner av de avlidna kvinnorna. Totalt avled 179 kvinnor på sjukhuset i samband med förlossning under perioden oktober 2002–december 2004. Av dessa har 139 obducerats. Obduktionerna visade att andelen dödsfall orsakade av obstetriska komplikationer utgjorde bara 38 procent av samtliga dödsfall.

Hela 48 procent av kvinnorna avled i stället till följd av infektionssjukdomar som inte var direkt kopplade till graviditeten. Vanligast var HIV/aids. Andra vanligt förekommande infektioner som ledde till dödsfall var malaria och olika bakterieinfektioner som resulterade i meningit eller pneumoni. Värt att notera är att drygt hälften av samtliga obducerade kvinnor var HIV-positiva, men då var alltså inte HIV/aids dödsorsak för samtliga av dessa kvinnor. Den enskilt vanligaste dödsorsaken var emellertid

obstetrisk blödning och alltså direkt kopplad till förlossningen. Man kan konstatera att resultaten implicerar att många dödsfall i samband med förlossning feltolkas som orsakade av obstetriska komplikationer när det i själva verket rör sig om andra orsaker.

I den industrialiserade världen brukar i storleksordningen 7–8 kvinnor avlida per 100 000 förlossningar. Det ska jämföras med de chockerande siffror på upp mot 1 000 avlidna kvinnor per 100 000 förlossningar som visats i vissa områden söder om Sahara.

Sebastian Lucas, patolog vid King's College i London, konstaterar i en kommentar i PLoS Medicine att den aktuella studien lyfter upp frågan kring hur resurser bör allokeras för att på bästa sätt sänka dödligheten i samband med förlossningar. Givet de begränsade resurser som sjukvården i dessa länder har att tillgå är det kanske så att nyttan av exempelvis antivirala preparat och myggnät för att förhindra spridning av HIV och malaria måste vägas mot nyttan av åtgärder för att förhindra rent obstetriska komplikationer.

Anders Hansen

läkare, frilansjournalist
anders.hansen@sciencecap.se

PLoS Med. 2008;5(2):e44.

Lättnmjölk skyddar mot hypertoni

Kvinnor som dricker lättnmjölk (lowfat eller fatfree) och som genom kosten får i sig mycket kalcium och D-vitamin löper minskad risk att drabbas av hypertoni. Det visas i en amerikansk studie. Forskarna har studerat närmare 30 000 kvinnor över 45 års ålder. Studiedeltagarnas kostvanor kartlades genom ett frågeformulär. De följdes sedan under tio år med årliga frågeformulär och undersökningar. Resultaten visar bl a att kost som är rik på D-vitamin och kalcium skyddar mot hypertoni efter justering för andra riskfaktorer för hypertoni.

I studien har hypertoni definierats som systoliskt blodtryck över 140 mm Hg och/eller diastoliskt tryck överstigande 90 mm Hg. Avseende D-vitamin och kalcium noterades ingen minskad hypertoni-risk hos kvinnor som tog tillskott av preparaten utan endast hos de kvinnor som fick ämnena i sig via kosten.

Även mjölk med låg fetthalt (och andra mejeriprodukter med låg fetthalt) skyddade mot hypertoni, visar studien. Det gäller även efter justering för innehåll av kalcium och D-vitamin i mjölken.

Bland kvinnorna som drack minst två glas mjölk per dag minskade risken för hypertoni med ca 10 procent jämfört med kvinnor som drack mjölk bara en gång per månad eller mer sällan. Sambandet gäller dock bara lättnmjölk och inte standardmjölk. Resultaten indikerar att kost rik på D-vitamin och kalcium samt mejeriprodukter med låg fetthalt kan ha en plats i primärpreventionen mot hypertoni och kardiovaskulär sjukdom, skriver författarna.

Anders Hansen

läkare, frilansjournalist

Hypertension. doi: 10.1161/
HYPERTENSIONAHA.107.107821

Foto: Läkartidningen

BMJ-studien lyfter i-landsproblematiken till en helt ny nivå: 50 till 100 bakterier beräknas spridas per dubbeldippat chips.

Smitta genom dubbeldippning

»Double dipping« är en term som myntades i den omåttligt populära amerikanska TV-serien Seinfeld i början av 1990-talet. För den som händelsevis missat vad det betyder går dubbeldippning i korthet ut på att någon tar ett chips eller kex och dippar det i t ex dip eller guacamole. Därefter tar de en tugga av chipset för att sedan, och här kommer det centrala, dippa chipset de just ätit på en gång till.

En amerikansk mikrobiolog har undersökt spridning av bakterier genom dubbeldippning i en studie presenterad i BMJ. Ett antal studenter fick äta chips och dubbeldippa dessa i guacamole. Därefter analyserades guacamolen, och det visade sig att ett par dippningar räcker för att överföra i storleksordningen 10 000 bakterier från munhålan till guacamolen. Den som sedan äter av dippen riskerar i sin tur få i sig uppskattningsvis 50 till 100 bakterier per chips som dippas, inte särskilt mycket kan tyckas, men författarna flaggar för att det kan bli ansenliga mängder bakterier för storkonsumenter av chips.

På ett cocktailparty kan man på detta sätt sprida bakterieinfektioner till en mängd personer. BMJ varnar (med en rejäl portion ironi för den som inte redan räknat ut det) för att dubbeldippning kan vara en »ny utmaning för hälsa och säkerhet«. Det går inte att göra annat än att konstatera att de beskrivna rönen onekligen lyfter begreppet i-landsproblematik till en helt ny nivå.

Anders Hansen

läkare, frilansjournalist

BMJ. 2008;336:297.